

Nyhetsbrev oktober 2018

Nesten 70 milliarder til FoU i 2017

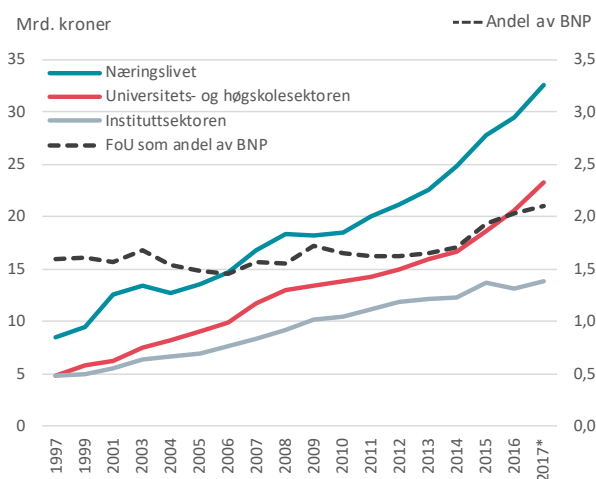
Mona Nedberg Østby

Det ble til sammen brukt om lag 70 milliarder kroner på forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norge i 2017. Det viser de foreløpige tallene fra FoU-statistikken. I løpende priser økte FoU-innsatsen betydelig, med over 6 milliarder kroner eller 10 prosent fra 2016. Antall FoU-årsverk i 2017 økte med litt over 3 000 fra året før, til 47 000. FoU-utgiftenes andel av BNP anslås til 2,11 prosent.

De foreløpige tallene viser at det er næringslivet som står for den største FoU-innsatsen: sektoren brukte 32,6 milliarder kroner på FoU i 2017, som var 47 prosent av de totale FoU-utgiftene. Deretter fulgte universitets- og høyskolesektoren (UoH) med 23,2 milliarder kroner, og instituttsektoren med nær 14 milliarder kroner. De nærmere 70 milliardene som ble brukt til FoU er beregnet til 2,11 prosent av Norges bruttonasjonalprodukt (BNP), opp fra 2,03 prosent i 2016. Som figuren viser er dette det høyeste som er målt for denne indikatoren.

Sammenlignet med 2016 var den prosentvise veksten størst i UoH-sektoren, som i løpende priser brukte 13 prosent eller 2,6 milliarder kroner mer på FoU i 2017. Næringslivet økte sin FoU-innsats med over 3 milliarder kroner fra 2016, en oppgang på 10 prosent. Den svakeste veksten ser vi i instituttsektoren, hvor FoU-utgiftene økte med 5 prosent eller om lag 700 millioner kroner fra 2016.

Omregnet til faste 2010-priser viser de foreløpige tallene at de samlede FoU-utgiftene økte med 8,5 prosent fra 2016.

Totale FoU-utgifter som andel av BNP og etter utførende sektor, 1997–2017. Prosent av BNP og mrd. kroner, løpende priser.

*Foreløpige tall.

Kilde: NIFU og SSB

Flere årsverk i næringslivet og universitets- og høyskolesektoren

Ifølge de foreløpige tallene forklarer vekst i personalet en stor del av oppgangen i FoU-utgiftene. I 2017 ble det utført til sammen nærmere 47 000 FoU-årsverk. Dette var over 3 000 flere enn året før, og gir en økning på 7 prosent. Det var næringslivet og UoH-sektoren som sto for økningen (9 prosent vekst i begge sektorer), til henholdsvis 21 300 og 16 300 FoU-årsverk, mens antall FoU-årsverk i instituttsektoren lå stabilt på rundt 9 400.

Næringslivet bruker mer på FoU

I næringslivet var det tjenesteytende næringer som den sterkeste veksten i FoU-innsats, og sto i 2017 for 56 prosent av næringslivets samlede FoU-utgifter. Foretak med mellom 10 og 99 sysselsatte sto for mesteparten av økningen fra 2016, som var på over 3 milliarder kroner. Oppgangen i næringslivets FoU-utgifter skyldes større lønns- og andre driftskostnader, mens FoU-utgiftene til bygninger og utstyr gikk ned fra året før. Les mer om FoU-aktiviteten i næringslivet på SSBs sider.

Mer tid til FoU ved universiteter og høyskoler

Det er flere forklaringer bak veksten i FoU-innsatsen i universitets- og høyskolesektoren. For det første er det for 2017 beregnet en høyere andel av de totale utgiftene til FoU enn tidligere. Dette er basert på en ny tidsbruksundersøkelse som viste at de ansatte i sektoren bruker en større del av tiden sin til FoU enn tidligere. I statistikken framkommer veksten som en endring fra ett år til et annet, mens utviklingen i realiteten har skjedd over lengre tid. Videre kan en liten del av økningen i FoU-utgiftene skyldes at beregningsgrunnlaget nå omfatter flere deltidsstillinger enn tidligere. Til sist økte investeringer i bygningsmasse, og FoU-andelen av disse utgiftene, med over 500 millioner kroner fra 2016. En stor del av dette var byggeaktivitet i forbindelse med samlokaliseringsprosjektet ved NMBU på Ås.

Stabilt i instituttsektoren

De foreløpige tallene viser at driftsutgiftene til FoU og utførte FoU-årsverk i instituttsektoren var omtrent på samme nivå i 2017 som året før. FoU-investeringene var imidlertid en del høyere, noe som bidrar til at sektoren samlet sett får en liten realvekst i utgiftene til FoU i 2017.

Tabell 1 FoU-utgifter etter utførende sektor og totalt antall FoU-årsverk i 2015, 2016 og 2017*. Mill. kroner og prosentvis endring (løpende priser).

	2015	2016	2017*	Endring 2016-17
Næringslivet	27 783	29 489	32 573	10 %
UoH-sektoren	18 709	20 636	23 240	13 %
Instituttsektoren	13 718	13 220	13 900	5 %
Totalt	60 209	63 345	69 713	10 %
Herav helseforetak	3 990	4 187	4 377	5 %
Antall FoU-årsverk totalt	42 409	43 917	46 988	7 %

*Foreløpige tall
Kilde: NIFU og SSB

Vekst i helseforetakene

Helseforetakene med universitetssykehusfunksjon er i FoU-statistikken sortert under UoH-sektoren, og sto for om lag 80 prosent av helseforetakenes samlede FoU-utgifter i 2017. De øvrige inngår i instituttsektoren. Til forskjell fra UoH-sektoren og næringslivet, økte antallet FoU-årsverk i helseforetakene mer enn FoU-utgiftene: henholdsvis 8 prosent og 5 prosent. Dette henger i stor grad sammen med betydelig vekst i stillinger med relativt sett lav gjennomsnittslønn, f.eks. stipendiater og støttepersonale. Lavere investeringer enn i 2016, først og fremst i vitenskapelig utstyr, bidro til å begrense veksten i FoU-utgiftene. Les mer om FoU-aktiviteten i helseforetakene i denne NIFU-rapporten.

NIFU presenterer endelige tall for UoH-sektoren og instituttsektoren i desember 2018. Endelig og mer detaljert FoU-statistikk for Norge kommer i februar 2019.

NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education

NIFU tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Instituttet har i tillegg nasjonalt ansvar for produksjon, analyse og formidling av statistikk og indikatorer for det norske FoU- og innovasjonssystemet.

NIFU

PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no